

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 2. juli 2021
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Henrik Overgaard Mor-
sing
Sagsnr.: 2021-0030-6150
Dok.: 2014247

Besvarelse af spørgsmål nr. 1202 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1202 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 2. juni 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1202 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren oplyse, hvor mange sager efter straffelovens § 150 mod offentligt ansatte, som er ført over de sidste 5 år, herunder hvor mange sager, som er ført imod betjente? Ministeren bedes oplyse, om det falder under straffelovens § 150, hvis en betjent truer en borger med en fiktiv sigtelse, herunder også om det er ministerens opfattelse, at det er acceptabelt, at betjente – for at få borgeren til at gøre noget eller at undlade at gøre noget – truer borgere med sigtelser, men samtidig ikke vil fortælle, hvad sigtelsen er for?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden), der har oplyst følgende:

”Justitsministeriet har anmodet Politiklagemyndigheden om en opgørelse over, hvor mange tiltaler der er rejst mod betjente fra 1. januar 2016 til d.d. for overtrædelser af straffelovens § 150, og at tallet opgøres på forholds- og personniveau. Justitsministeriet har endvidere anmodet om antallet af fældende afgørelser (også på forholds- og personniveau) blandt de rejste tiltaler.

Politiklagemyndigheden kan i den forbindelse oplyse, at Politiklagemyndigheden ved en søgning i sit journalsystem har identificeret følgende sager, idet det bemærkes, at sagerne er indplaceret efter tidspunktet for tiltalerejsningen:

År	Antal sager	Tiltale		Fældende afgørelser	
		Antal tiltalte	Antal forhold	Antal domfældte	Antal forhold
2016	1	1	1	1	1
2017	1	1	15	1	14
2018	1	1	1	0	0
2019	0				
2020	1	3	1	0	0
2021	1	1	54	Ikke afgjort	Ikke afgjort

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Efter straffelovens § 150 straffes den, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, der misbruger sin stilling til at tvinge nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, med fængsel indtil 3 år. Be-

stemmelsen i straffelovens § 150 rækker ud over den almindelige bestemmelse om ulovlig tvang i straffelovens § 260 ved som strafbart middel at kriminalisere misbrug af stilling.

Straffelovens § 150 er således en kvalificeret fremtrædelsesform af den almindelige bestemmelse om misbrug af stilling i straffelovens § 155. Efter straffelovens § 155 straffes den, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, der misbruger sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget fordel, er straffen fængsel indtil 2 år. Straffelovens § 155 er begrænset til at angå aktive, forsætlige forhold af pligtstridig karakter.

Rigsadvokaten kan herudover generelt bemærke, at retsplejelovens kapitel 68 indeholder en række bestemmelser om afhøringer og særlige efterforskningskridt. Det følger bl.a. af retsplejelovens § 750, at politiet kan foretage afhøringer, men ikke kan pålægge nogen at afgive forklaring, og ingen tvang må anvendes for at få nogen til at udtale sig. Enhver er dog pligtig på forlangende at opgive navn, adresse og fødselsdato til politiet. Er der tale om afhøring af en sigtet, skal politiet inden afhøringen gøre den sigtede udtrykkeligt bekendt med sigtelsen og med, at sigtede ikke er forpligtet til at udtale sig, jf. retsplejelovens § 752, stk. 1.

2. Det er Rigsadvokatens umiddelbare vurdering, at det vil kunne være omfattet af straffelovens § 150, hvis en betjent tvinger en borger til at gøre, tåle eller undlade noget ved at true borgeren med en fiktiv sigtelse. Et sådant strafansvar vil dog forudsætte, at betjenten derved forsættligt og ved misbrug af sin stilling konkret kan siges at have udsat borgeren for ulovlig tvang. Denne vurdering vil i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af alle sagens omstændigheder.

Rigsadvokaten kan hertil tilføje, at der ikke findes meget trykt praksis om overtrædelse af § 150, men at bestemmelsen i trykt praksis umiddelbart navnlig ses at have været anvendt i sammenhæng med straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse, eksempelvis som ved Vestre Landsrets dom af 30. november 2017, trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2018, side 1043, hvor en tjenestegørende motorsagkyndig blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens §§ 150 og 232. Retten fandt, at den køreprøvesagkyndige, over for unge piger, der var til køreprøve, var kommet med seksuelle udtalelser, der var egnede til at krænke deres blufærdighed, og at han udnyttede sin stilling til at fremkomme med udtalelserne, som de unge piger måtte tåle at høre på, bl.a. fordi de gerne ville bestå køreprøven.

3. Rigsadvokaten har endelig trukket data fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) over antallet af tiltaler og fældende afgørelser, der er registreret på gerningskode 70541 vedrørende straffelovens § 150 i perioden fra den 1. januar 2016 til den 5. juni 2021, jf. tabel 1-4 nedenfor.

Tabel 1: Antal tiltaler for straffelovens § 150 (opgjort på forhold)								
Sagstrin	Sagstrin - detaljeret	År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tiltaler	Tiltaler m. retsmøde		5	17	3	-	1	54

Tabel 2: Antal fældende afgørelser for straffelovens § 150 (opgjort på forhold)								
Sagstrin	Afgørelsestype	År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afgørelser	4 Betinget dom		-	15	1	-	-	-
Afgørelser	6 Delvis betinget dom		1	-	-	-	-	-

Tabel 3: Antal tiltaler for straffelovens § 150 (opgjort på personer)								
Sagstrin	Sagstrin - detaljeret	År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tiltaler	Tiltaler m. retsmøde		1	2	3	-	1	1

Tabel 4: Antal fældende afgørelser for straffelovens § 150 (opgjort på personer)								
Sagstrin	Afgørelsestype	År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afgørelser	4 Betinget dom		-	1	1	-	-	-
Afgørelser	6 Delvis betinget dom		1	-	-	-	-	-

Bemærkninger til tabel 1-4:

Det bemærkes, at opgørelserne er baseret på tal fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Opgørelserne er derfor behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem. Det skal bemærkes, at opgørelsen er baseret på dynamiske data, hvilket betyder, at opgørelsen ikke er endelig. Således vil der kunne ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtrækket af oplysningerne i opgørelsen, idet der f.eks. kan forekomme efterregistreringer.

Tiltaler og afgørelser i tabel 1 og 2 er opgjort efter antal forhold. Det vil sige, hvor mange personer pr. journalnummer, der er blevet tiltalt og afgjort.

Tiltaler og afgørelser i tabel 3 og 4 er opgjort på antal personer. Det vil sige, hvor mange unikke personer der er blevet tiltalt eller afgjort.

Tallene er opgjort efter seneste afgørelse, hvortil afgørelsen kan være anket i mellemtiden. Derfor er afgørelserne ikke nødvendigvis endelige.

Data er opdateret den 5. juni 2021.

Rigsadvokaten kan endelig oplyse, at Rigsadvokaten har noteret sig, at der ikke er fuld overensstemmelse mellem de tal, som Den Uafhængige Politiklagemyndighed har oplyst i sit bidrag til besvarelsen af spørgsmålet, og de tal, som Rigsadvokaten har trukket fra POLSAS. Uoverensstemmelserne kan efter Rigsadvokatens opfattelse bl.a. skyldes, at nogle af sagerne fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed konkret kan være blevet registreret på andre gerningskoder i POLSAS, eksempelvis gerningskode 70585 vedrørende straffelovens § 155.”

3. Justitsministeriet kan afslutningsvis oplyse, at Politiklagemyndigheden behandler bl.a. anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten, jf. retsplejelovens kapitel 93 c.

Hvis en borger oplever, at der af politipersonale i tjenesten begås et strafbart forhold, herunder en overtrædelse af straffelovens § 150, kan borgeren indgive anmeldelse herom til Politiklagemyndigheden. Ved anmeldelse anmodes borgeren om at beskrive, hvilke polititjenestemænd borgeren ønsker at indgive en anmeldelse mod, herunder så vidt muligt navn, tjenestested eller eventuelt anden beskrivelse af de involverede polititjenestemænd. Det er således ikke et krav for realitetsbehandling af en anmeldelse til Politiklagemyndigheden, at borgeren kan oplyse navn eller tjenestenummer på den/de polititjenestemænd, som anmeldelsen angår.

Politiklagemyndigheden iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, jf. retsplejelovens § 1020 a, stk. 1.

Politiklagemyndigheden sender, når efterforskningen er afsluttet, sagen til statsadvokaten med henblik på afgørelse af tiltalespørgsmålet. Det tilkommer som udgangspunkt statsadvokaten efter retsplejelovens § 1020 d, stk. 1, at rejse offentlig påtale i straffesager mod politipersonale i tjenesten.